

מקורות השלמה- במדבר לב+ יהושע כב

בני ראובן ובני גד ומי נכלל בעם ישראל

1. אברבנאל – במדבר פרק לבי- (בהתחלה)

ונר' שבני ראובן ובני גד קנו מקנה הרבה מלבד החלק אשר ירשו ממחצית הבזה אשר לעדה ומאנשי הצבא מלבד מה שלקחו מארץ סיחון ועוג ומפני שכבדו במקנה עלה על דעתם לשאול ארץ סיחון ועוג לאחוזתה כי היא היתה הנאותה להם לרוב מקניהם. הרי לך מבואר שנכתב הספור הזה אחרי מלחמת מדין לסבת המקנה הרב אשר הם ירשו וקנו משם.

ואולי היו שם שבטים אחרים בעלי מקנה רב ועצום כראובן וגד אבל התעוררו אלו השנים לדבר הזה אם לפי שחשקה נפשם להיותם רועי צאן כי היתה התבונה ההיא בהם יותר מבשאר השבטים כי כל דרך איש ישר בעיניו ויש אנשים אדוקים בעשרם ומקניהם יותר מכל שאר הדברים וכן היו ראובן וגד ומפני חמדתו של גד נזכר ראשונה בספור הזה ואמר עליו מרע"ה בברכתו וטרף זרוע אף קדקד.

2. אבן עזרא על במדבר-פרק א:יט

ויפקדם. משה שהוא העיקר והחל מראובן כי הוא הבכור ואחריו שמעון הנוולד אחריו ואחריו גד בכור שפחת לאה והנה דגל ראובן ואחר כך דגל יהודה ואחר כך דגל אפרים ואחר כך דגל דן והחונים על כל דגל ודגל כאשר הם בחנוכת המזבח ודע כי אחר שהיו כל השבטים שנים עשר שיצא לוי והיו ליוסף בנים שנים ורוחות העולם ארבע הנה לכל רוח שלשה והנה יש ללאה חמשה בנים יחסר האחד ויהיו לה שני דגלים השלימו הדגל עם בכור שפחתה ושמעון עם דגל ראובן שהוא גם בכור והדגל השני ליהודה והחונים עליו אחיו הקטנים ממנו ולרחל דגל בפני עצמה ואפרים מקום יוסף הוא קודם מנשה כדברי יעקב והדגל הרביעי לשפחת רחל שהוא הבכור שלה ואחריו אשר ואם הוא קטן בשנים מנפתלי בעבור היות הדגל לבן שפחת רחל שם זאת המעלה לבן שפחת לאה.

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ו

3. אונקלוס - בראשית פרק יג:ט

הלא כל ארעא קדמך אתפרש כען מלותי אם את לצפונא אנא לדרומא ואם את לדרומא ואצפנה.

4. רד"ק - שם

אם-השמאל ואימנה. אם תרצה אתה ללכת לצפון הארץ אני אהיה לדרום הארץ בזאת

הפאה שאנחנו בו היום, כי לדרום ארץ ישראל היה כמו שאמר "הלך ונסוע הנגבה"

(בראשית יב:ט), "וילך למסעיו מנגב" (בראשית יג:ג)